

Młodzież Katolicka

Dwutygodnik

dla katolickiej młodzieży pozaszkolnej

Redakcja: Katowice, Marszałka Piłsudskiego 58

Bezpłatny dodatek „Gościa Niedzielnego”

Nr. 9

Katowice, 1 maja 1932

Rok VII

Druhowie, 8 maja na Zjazd Delegowanych do Sanownika!

Pieszko, rowerem, jak komu starczy, tak przyleci, prawda? W Brukseli widziałem zeszłego roku drułów chorych w pochodzie. Koledzy przywołali ich na wózkach; na zjeździe koniecznie być musieli!

Czy belgijskiej młodzieży nie chce dorównać młodzież polska? Tylko chcieć, a uda się! Chcieć, to móc!

Krótko podaje się: **Delegaci i obozujący** zgłoszą się w sobotę 7 b. m. u prezesa okręgowego względnie komendanta obozu. Biuro zjazdowe wyda na dworcu niżki kolejowe — zachowa sztandary!

W niedzielę wszyscy, wszyscy stawiają się o godz. 9,15 ze sztandarami do zbiórki, zgłaszając drułów naczelnikowi okręgowemu. Dla każdego okręgu miejsce oznaczone będzie tabliczką na punkcie zbornym i w pochodzie. Tak najlepiej uwydatni się liczbowy udział okręgów.

Fotografowie zgłaszać się mogą już przy zbiórce. Już tam zacznijcie się konkurs. Wzorujcie się na słicznych zdjęciach, umieszczonych w majowym „Przyjacielu Młodzieży”.

Na smaczny obiad wyda się zarządom okręgowym bony po 20 gr; bony te zarządy okręgowe rozdadzą druhom.

Obozowanie wzbudziło wielkie zainteresowanie: około 600 drułów zapisano dotąd, przyczem okręg król.-hucki stawi się w komplecie. **SMP Cieszyn**

wybiera się pieszko do obozu na Zadolu. Jak wielki to zapal, godny naśladowania!

Wy, którzy w sobotę nie możecie, przybadźcie napewno w niedzielę. Gitary, mandoliny, skrzypce, trąbki, flety, harmonijki i t. p. zabierzcie ze sobą. Puściecie je dla urozmaicenia w ruch, aby nam wesoło było w pochodzie i na Zadolu. Pokazy gimnastyczne, występy orkiestr, zespołów śpiewaczych, tańce ludowe i t. p. przesuwać się będą przed oczyma gości piękniej, jak w kinie. Fotografowie wszystko utrwała na kliszy.

Druhowie, czy radość nie unosi już dzisiaj serc Waszych? Czyście o wszystkim zawiadomili już członków patronatu, krewnych, znajomych? Czy oni także przybędą? Wy ich zapraszajcie, Wasz to zjazd, Wasze występy! Współzawodnictwo będzie wielkie, a zatem każde **SMP** pokaże, co potrafi!

Zresztą będzie jeszcze jedna bardzo a **bardzo miła niespodzianka** dla wszystkich, którzy przybędą na Zjazd. Niestety, nie wolno mi zdradzić, o co chodzi. Nie piszę dlatego, by ciekawskich zwabić, lecz by uniknąć po Zjeździe wyrzutów podobnych, jak: „....gdvbyśmy byli wiedzieli, całe **SMP** stawiliby się”, „....gdvby ks. sekretarz był nadmienił, że.... wszyscy druhowie przybyliby w czapkach”, „....gdvby....., pieszko bylibyśmy przybyli” i t. p. i t. p.

W wrót Święta Druchen

Szybkim krokiem zbliża się wiosenne święto naszych Stowarzyszeń, święto, które ma być niejako reklamą naszej wewnętrznej pracy, a zarazem samooceną organizacji, do której się zaliczamy. Nie inaczej oceni nas społeczeństwo, jeno tak, jak się w tym dniu same przedstawimy i nie inaczej mówić będą o żeńskim **SMP**, tylko tak, jak same druchny na to sobie zasłużą. Widzicie stąd, że Święto Druchen to uroczystość niecodzienna, bo ściągnie na was oczy wszystkich, że odpowiedzialność wasza wielka, bo macie czynem stwierdzić przed społeczeństwem, że cel waszej organizacji wielki i piękny jest, że w dzisiejszych trudnych czasach dziewczę może duchem wznieść się nad szary pył przyziemny, że może oprzeć się fali zła, może być miłem, poclagającym serca wszystkich stworzeniem, a nie tracąc nic z uroków młodości, pozostać dziewczęciem o szczerych,

katolickich przekonaniach, wykazywanych w codziennym życiu.

Niezawodnie chcecie, druchny kochane, by o was dobrze mówiono, bo i któżby tego nie chciał, tem więcej, że o dobre imię zawsze dbać należy, by nie dawać drugim złego przykładu. A już w tym wypadku chodzi nie tylko o dobrą opinię jednej z was, ale o sławę całej organizacji, do której macie zaszczyt należeć. Istotnie być druchną **SMP**, taką, jaką pragną was widzieć przyjaciele młodzieży, kierownicy waszej pracy, to zaszczyt niemal, który dobra członkini umie zawsze ocenić i swem postępowaniem stara się nań zasłużyć. Święto Druchen nastrecza wam wiele sposobności. Przedewszystkiem trzeba wziąć pod uwagę, że czasy obecne technicznie obojętne są religijnie, niezrozumieniem ducha Chrystusowego, jakimś podziałem życia na „To dla mnie, a to dla

Boga". Taki katolicyzm powierzchowny jest wielką szkoda dla Kościoła, bo zniechęca tych, którzy do niego nie należą, a dla samych tego rodzaju katolików jest ujmą, pomijając już zgorznienie, jakie dookoła siebie tacy ludzie sieją. Stowarzyszenie nasze jako organizacja nawskroś katolicka, musi zawsze i wszędzie, a zwłaszcza w tym dniu tak dla siebie uroczystym zaznaczyć swe katolickie stanowisko, które żąda od każdej z druchen, by była wzorem w stosunku do Boga i Kościoła, dla swej rodziny i organizacji i do społeczeństwa, do którego należymy. Święto Druchen zamyka pewien okres prac rocznej. Wiem, co w niej było dobrego, ale nie można zamknąć oczu na jej braki i niedociągnięcia obowiązków. A co będzie dalej, czy przyszłość okaże się pomyślna dla naszej organizacji, czy się warunki rozwoju zmienią na gorsze — nikt przewidzieć nie może. I czy każda z was wytrwa przy swoim sztandarze, czy znajdzie dość siły, gdy uderzy pokusa — nikt nie odgadnie. Tylko Bogu wiadomo, tylko od Niego płynie moc i siła — od Niego światło, wskazujące prawa drogi i Jego tylko reka podtrzymuje słabych. A tego źródła łask, bez których nie przeżyć nam ani dnia, nie trzeba przecież tylko nam samym, nie tylko naszemu SMP, ale całej młodzieży pod naszym stojącej sztandarem, wszystkim, którzy dla waszego dobra dłoń życzliwą wam podają i prowadzą wyżej i wyżej. Myślcie o tem w czasie czy to rekolekcji, czy modlitw wspólnych, jakie powinny poprzedzić Święto Druchen — nawet tam, gdzie ks. Patron myśli tej wam nie poda, gdzie czasu na to nie będzie miał. Myślcie o waszych potrzebach, gdy uklękniecie w święto wasze u stóp Chrystusa w kościele i polecajcie Mu wasze troski przez niepokalane ręce Jego Matki, a waszej Patronki. Zjednoczone z Nim w Komunii św., prosicie o zwycięstwo Kościoła katolickiego, o miłość ku bliźnim, nie powierzchowną, ale czynną, taką, co słonkiem pragnie być, gdy zobaczy cudzy smutek, i reki przed biednym nie zaciska, choć w niej tylko kilka groszy... Nie zapominajcie też, że dzień 8 maja, to dzień Imienin naszego Najczcigodniejszego Ks. Biskupa, naszego wielkiego przyjaciela, który cała dusza pragnie waszego dobra, nad wami pracuje, choć o tem mało wiecie. Ież na Jego drodze pasterskiej trudności, ile cierni, jakąż trzeba mieć cierpliwość i nieugiętą wolę i hart ducha — Bóg to jeden wie i wam druchny z katolickiego obowiązku i z tytułu wdzięczności za ofiarę dla was prace, prosić dłoń o łaski potrzeba. W Święto Druchen wiele uprosić możecie, bo prosicie nie oddzielnie, ale wszystkie ra-

zem, a wspólna modlitwa miła jest Bogu. Więc to wasze wewnętrzne skupienie musi być większe, niż w każdym innym dniu, musicie wejść w siebie, wniknąć we wszelakie wasze potrzeby i prosić, prosić. A wtedy łatwiej pójdzie praca w waszym SMP, łatwiej zrozumiecie swe obowiązki organizacyjne, lepiej rozumieć będzie wasze hasło „Bogu służ!“ . Wasze wieczornice czy akademie, jakie z pewnością każde Stowarzyszenie przygotowuje, choćby dlatego, żeby nie być gorszym od innych, mają swym programem stwierdzić, czy stoicie na tej wyżynie, która wam należy, jako katolickiej i polskiej organizacji: mają zarazem żywcem usposobić dla organizacji obecnych, a więc tak rodziców jak i gości, których braknąć nie powinno. Pamiętajcie, że wieczornica tego rodzaju, to nie zebranie plenarne, na którym same jesteście, ale że jest do pewnego stopnia popisem publicznym, a zatem ma mieć charakter poważny, zgodny z nastrojem uroczystości. Dobrze byłoby, gdybyście na swą uroczystość zaprosili znajome, a nie należące jeszcze do Stowarzyszenia dziewczęta, bądź uczennice opuszczające w tym roku szkołę, aby je w ten sposób zachęcić i pociągnąć w szeregi SMP. A może projektujecie urządzenie akademii wspólnie z innym Stowarzyszeniem, lub wycieczkę, o ile naturalnie się da? Niezawodnie wszystko już jest obmyślane w szczegółach i w tym roku nie będzie naprawdę ani jednego waszego SMP, któreby nie spełniło tak wielkiego obowiązku, jak uroczysty obchód Święta Druchen! Nawet najmniej liczne, niedawno założone, no i te (nieliczne zresztą), co drzemia, niech zbudzą się, niech się zbudzą, boć to wiosenne święto! Potem będzie późny żal — i wstyd, gdy Zarząd Związku zapyta o powód. Bo naprawdę, choćby nie było ks. patrona, ani patronatu, ani cudzej pomocy, a was choćby dziesięć, to i tak przecież można coś zrobić! Czyście mniej pomysłowe od druhów, czy też chcecie być mniej — obowiązkowe? Ale to tegoroczna wiosna „zachmurzona“ jak niezadowolona druchna, tak mię pesymistycznie nastraja. A tymczasem wszystko pewno będzie jak najlepiej. I o mundurach nie zapomnijcie! — Oby tylko deszczu nie było, bo jakże będziecie „defilować“? Nie wiem niestety, kogo o to prosić, ale wasz ks. Patron pewno będzie wiedział, jako że patron o patronie musi przecież wiedzieć. Po Święcie Druchen koniecznie zaś napiszcie do Związku, jak je obchodziliście, a najładniejszy opis umieścimy w „Młodzieży Katolickiej“.

R. S.

Musimy powiększyć nasze szeregi

Zarządy! Zbliża się koniec roku szkolnego. Czas rozpocząć kroki celem zwerbowania młodzieży, opuszczającej szkołę do naszych Stowarzyszeń.

W tej akcji propagandowej duże usługi oddadzą Wam broszurki, wydane przez naszą centralę w Poznaniu: „Wstąp do SMP!“ dla dziewcząt, i „Chodź do nas!“ — dla chłopców, rozrzucone masowo między młodzieżą szkolną, poinformują o celach i metodach pracy SMP i zachęca do przystąpienia do naszego ruchu, aby móc przygotować się do przyszłych zadań życiowych.

Ceny tych broszurek bardzo przystępne: 1 egz. 10 gr., od 50 egz. 4,50 zł. Nabyć je można w naszym Związku. Poza tem radzimy Wam zamówić zawczasu okazowe numery naszych pism „Młodej Polki“ i „Przyjaciela Młodzieży“, które „Ostoja“ wysyła za darmo, aby je także przy tej sposobności rozdać w celach propagandy.

Nie zwlekajcie z zamówieniem broszurek i pism i zawczasu zapoznajcie młodzież szkolną z działalnością SMP.

Doniesienia Związku Ogólne

Komunikat Komisji obozowej. Druhów obozujących należy dokładnie zaznajomić z regulaminem obozowym. Związek kładzie wielki nacisk na sprawność drużyn i tylko wzorowych druhów chce mieć w obozach. Przy podziale miejsc każdy drużynowy odda komendzie głównej na piśmie następujące dane: a) wykaz imienny drużynowego oraz wszystkich druhów obozujących; b) doniesienie, czy drużyna bierze udział w popisach; jaki będzie występ i czas trwania; c) co drużyna przygotowała dla urozmaicenia przy ognisku; d) ile druhów przybędzie do obozu w niedzielę?

Określi zaś zgłoszą pieśń wspólną okręgu, dołączając tekst pieśni jak również podając nazwisko dyrygenta.

Kolonie letnie dla druchen. Jak podano w M. K. nr. 3 z 7-go lutego b. r., Związek przewidział dla druchen kolonie letnie w czterech kursach: I od 2 do 18 lipca, II od 13 lipca do 1 sierpnia, III od 30 lipca do 16 sierpnia i IV, od 10 do 29 sierpnia b. r. Aby można było jak najprędzej ustalić ostateczną cenę za

Palant: Ornontowice—Łaziska Górne, Dębieńsko Wielkie—Bujaków, Początek o godz. 15. Kamień—Lasowice, Kozłowa Góra—Świerklaniec, Początek o godz. 15.

Szczypiórniak: Lubliniec — Repty o godzinie 14,30 i Strzybnica, mistrz Śląska 1931 — Piekary Wielkie, o godz. 16.

Dnia 3-go maja. Kosztowy: o godz. 12,30 pięciobój lekkoatletyczny, później mecz koszykówki, bieg na przelaj. Na zakończenie piłka nożna pomiędzy SMP Panewnik II — K. S. Unia Kosztowy II. W meczu o dyplom spotkała się SMP Panewnik I. — K. S. Unia Kosztowy I. Początek meczu drużyn pierwszych o godz. 16,30, zaś drugich o godz. 15.

Chudów: Zawody lekkoatletyczne z okazji święta narodowego.

Dnia 5-go maja rozegrane zostaną następujące zawody o mistrzostwo:

Piłka nożna. Liga: Panewnik—Hajduki, Radlin—Wodzisław i Król. Huta—Orzesze. Początek o godz. 16. Król. Huta „Promień” Ib — Hajduki W. Ib o godz. 13,30 i Świętochłowice — Zgoda o godz. 15. Piekary W. — Lubliniec o godz. 14,30 i Radzionków — Kozłowa Góra o godz. 16.

Palant: Brzeziny Śl. — Lasowice i Świerklaniec — Kamień o godz. 15.

Szczypiórniak: Repty — Strzybnica i Piekary W. — Lubliniec o godz. 16.

W Orzeszu odbędzie się bieg na przelaj o mistrzostwo okręgu mikołowskiego. Trasa dla seniorów 4500 m, zaś dla juniorów 1500 m. Start i meta na rynku. Start biegu o godz. 15.

Lekka atletyka. Zawody o mistrzostwo Śląska S. O. Z. L. A. odbędzie się dnia 5 maja na Stadionie w Król. Hucie o godz. 13 dla juniorów i seniorów klasy C. Zgłoszenia do dnia 2 maja nadsyłać do Związku wraz ze startowem w wysokości 50 gr od druha i 50 gr od każdej konkurencji. — Mogą startować tylko druhowie zgłoszeni do S. O. Z. L. A.

Wyniki z ostatnich rozgrywek o mistrzostwo:

17 kwietnia br. Piłka nożna: Hajduki W — Wodzisław 6:0 (1:0), Panewnik — Orzesze 4:1 (2:0), Radlin — Król. Huta „Promień” 3:4 (2:2), Zgoda — Orzegów 1:1 (0:1), Katowice Katedra — Kostuchna 2:2 (0:2), Piotrowice — Bogucice 9:1 (4:0), Siemianowice „Zorza” — Zawadzkie 2:0, Mokre — Łaziska Średnie 2:0

Przyjacielskie: Panewnik Ib — Orzesze Ib 3:3 (1:0), Zgoda Ib — Orzegów 5:1, Piotrowice II — K. S. Stadion Mikołów II 0:0, Katowice Katedra II — Kostuchna II 0:3 (0:1), Katowice Katedra III — Kostuchna III 2:5 (1:2).

Bieg na przelaj o mistrzostwo okręgu kochłowickiego przyniósł generalne zwycięstwo młodemu SMP Ruda NMP. Wyniki biegu są następujące: seniorzy 3000 m: 1. Orłowski (Ruda NMP) 9:30,8 min; 2. Galwas (Bielszowice), 3. Wichman (Ruda NMP). Juniorzy 2000 m: 1. Pysik (Ruda NMP) 6:30:8 min, 2. Aniol (N. Bytom) i 3. Pietrzyk (N. Bytom).

Turniej ping-pongowy, urządzony w Piekarach W., przyniósł generalne zwycięstwo SMP Repty, które wygrało wszystkie konkurencje i to drużynowo i indywidualnie: 1. Niedbała, 2. Stareczek; zaś w grze podwójnej zwyciężyła para Niedbała—Stareczek.

Mecz koszykówki, rozegrany pomiędzy Piekarami i Kamieniem, przyniósł zwycięstwo Piekarom w stosunku 20:8.

Urządzone przez SMP Janów mistrzostwa gminy przyniosły mu wspaniały triumf nad wszystkimi drużynami miejscowymi. SMP zwyciężyło drużynowo. W grze pojedynczej zwyciężył druha Gabriel, zaś w grze podwójnej Gabriel—Lubecki.

SMP Różdzeń-Szopienice gościło w Malej Dabrówce u tamt. „Jugendkraftu” i rozegrało zawody ping-pongowe z dwoma drużynami. Drużyna I zwyciężyła w stosunku 4:3, zaś druga zremisowała 7:7.

24 kwietnia br. o mistrzostwo:

Piłka nożna: Panewnik — Król. Huta „Promień” 2:1 (2:1), Hajduki Wielkie — Orzesze 12:2 (6:1), Orzegów — Wodzisław 3:3 (3:1), Piotrowice — Siemianowice Zorza 3:3 (2:3); Katowice Katedra — Bogucice 1:1 (1:1), Kostuchna — Zawadzkie 1:0 (1:0), Radzionków — Lubliniec 3:0, Król. Huta „Promień” Ib — Zgoda Ib 3:2 (2:0), Świętochłowice — Hajduki W. Ib 2:0 (2:0).

Przyjacielskie: Kozłowa Góra — Piekary W. II 4:0 (1:0), Piekary W. I. — K. S. Jutrzenka Dobieszowice 6:9 (3:0), Hajduki Wielkie III. — J. K. Wacker Hajduki W. 4:2 (1:1).

Bieg na przelaj o mistrzostwo okręgu tarnogórskiego odbył się w Miasteczku, dał następujące wyniki: Juniorzy — 1200 m: 1. Benke (Lasowice) 4:37 min, 2. Miozga (Tarn. Góry), 3. Jendruś (Lasowice). Seniorzy — 2500 m: Trasa ciężka prowadziła przez bagno i czasem przez 30 m w wodzie. 1. Pasoń (Lasowice)

13:05,4 min, 2. Konowol (Kozłowa Góra), 3. Kandziora (Lasowice).

Mecz koszykówki pomiędzy SMP Piekary W. i H. K. S. Miasteczko przyniósł zwycięstwo Piekarom W. w stosunku 10:3 (6:3).

Turniej ping-pongowy, urządzony w Janowie, przyniósł zwycięstwo SMP Mysłowice przed Janowem i Szopienicami.

Tabela ligowa.

	gier	bramek	punktów
1. Hajduki Wielkie	2	18:2	4
2. Panewnik	2	6:2	4
3. Król. Huta „Promień”	2	5:5	2
4. Orzegów	2	4:4	2
5. Zgoda	1	1:1	1
6. Wodzisław	2	3:9	1
7. Radlin	1	3:4	0
8. Orzesze	2	3:16	0

Życia Stowarzyszeń

Katowice. Wiele naszych Stowarzyszeń niecierpliwie oczekuje imienia ks. sekretarza generalnego, bowiem w tym dniu druchni mają najlepszą sposobność do okazania mu swego przywiązania i wdzięczności za pracę dla ich dobra. Co roku też starają się zrobić ks. sekretarzowi jakąś wspólną niespodziankę. W tym roku 15 SMP, a mianowicie: Jaworze, Katowice par. św. Piotra i Pawła, parafia Najśw. Marii Panny i Zależe, Królewska Huta par. św. Barbary, św. Jadwigi i św. Józefa, Kryry, Mysłowice, Piekary Wielkie, Pruchna, Różdzeń-Szopienice, Rybnik, Strzybnica i Suszec nadesłały „dary duchowe”, ofiarowane w intencji ks. sekretarza generalnego z okazji Jego imienia. I tak do wspólnego „skarbcza duchowego” zebrano: 1 Msze św. ofiarowane, 742 Mszy św. wysłuchanych, 1 wspólna Komunia św. (całe SMP), 421 Komunii św. sakramentalnych, 30 Komunii duchownych, 1 adoracja wspólna (całe SMP), 37 adoracji 273 nabożeństwa Drogi Krzyżowej, 242 różańce, 1 nowenna wspólna do św. Józefa (całe SMP), 4 nowenny do św. Józefa, 1588 różnych modlitw i nowen, 21 dobrych uczynków, 117 postów i umartwień. Ponadto 14 SMP z okazji imienia ks. sekretarza zebrało wspólnie 145 zł na fundusz na „Dom Młodzieży”.

Mikołów. 17 kwietnia obchodziło nasze Stow. uroczystość poświęcenia nowego sztandaru. Tygodniowe rekolekcje, które wygłaszał sam sekretarz gen. ks. Matuszek z Katowic, poprzedzały uroczystość. W samą uroczystość druhowie SMP i także wielu niezorganizowanych młodzieńców gremjalnie przystąpili do Stołu Pańskiego. Stowarzyszenie posiada nowe Ognisko, w którym się druhowie dobrze czują.

Gaszowice. Stowarzyszenie nasze istnieje od 5 lat i rozwija się pomyślnie. Młodzież coraz to bardziej garnie się do Stowarzyszenia, gdyż wie, iż w Stow. można się wychować na dobrego syna Kościoła i państwa. Trzy lata z rzędu bierze nasze Stow. udział w konkursach rolniczych. Rozwój Stowarzyszenia zawdzięczamy dzielnemu patronowi ks. prob. Brodzie, który zawsze znajduje czas i dobrą radę dla młodzieży.

Jedlownik. Podziwiać należy, że tak młode Stowarzyszenie ma tak wyrobionych druhow pod względem organizacyjnym. Zawdzięczają to druhowie skrupulatnemu czytaniu pism organizacyjnych, które podawają wskazówki, a które druhowie wprowadzają w czyn. Stowarzyszenia okręgu wodzisławskiego, dorównajcie bratniemu SMP w Jedlowniku!

Zarząd okręgu wodzisławskiego nie odpoczywa, ale każda niedziela, a nawet w tygodniu wizytuje SMP i urządza kursy organizacyjne. Ostatnio taki kurs odbył się w Mszannie dla 4 stowarzyszeń. Obecnych było na kursie 40 druhow. Referowali druhowie: prezes okręgowy, bibliotekarz okręgowy i okr. instruktor p. r. Wykładano o ustawie Stow., pismach organizacyjnych obowiązkach poszczególnych druhow zarządców i o znaczeniu ankiety. Najwięcej wysłało druhow na powyższy kurs SMP Mszanna.

Istebna. 20-go marca tutejsze SMP z dzielnym patronem ks. Mamzerem sprawiło obywatelom miła niespodziankę. Odegrano bowiem pierwszy raz dramat biblijny p. t. „Meka Pańska” ks. Szysa. Sztukczkę grano cztery razy. Amatorzy znakomicie wywiązali się ze swych ról. Publiczność była z przedstawienia bardzo zadowolona, gdyż wielu przybyło aż 3—4 razy.

Jasienica. W poniedziałek wielkanocny, podczas uroczystego nabożeństwa, przystąpili kandydaci i druchni do Stołu Pańskiego. Po nabożeństwie udali się wszyscy wraz z patronatem do salki, gdzie przemówił ks. patron, podkreślając znaczenie SMP. Po złożeniu przyrzeczenia zostali kandydaci odzobieni odznakami. Po południu urządzono święcone, podczas którego został wygłoszony referat o zwyczajach wielkanocnych. Następnie odegrano przedstawienie p. t. „Żywy nieboszczyk”, wygłoszono monolog i deklamacje.